

Samlingsstund

af Trond Kristoffersen

Indledning

Samlingsstunden har eksisteret lige så længe som børnehaven. Det har sikkert virket naturligt at samle børnegruppen i løbet af dagen eller ugen.

Samlingsstunden lever i bedste velgående i dag, men det er forskelligt i hvilken grad og hvordan den gennemføres.

Desværre oplever nogen samling som besværlig og

dropper den eller holder den ikke så tit.

Vi skal her se, hvordan man kan koble samlingen til det pædagogiske arbejde i børnehaven på forskellig vis. Artiklen kan bruges som udgangspunkt for at diskutere rammerne for samlingsstunden. Hvad er det egentlig vi ønsker at opnå med at samle børnegruppen?

Skabe socialt fællesskab

Det at mødes ved daglige samlingsstunder er en god mulighed for at tage emner op, som beskæftiger sig med det sociale liv på stuen. Hvordan behandler vi hinanden? Hvordan vil vi gerne behandles? Har vi nogen regler på stuen? Det er jo kun i nogle få øjeblikke i løbet af dagen, at hele børnegruppen er samlet om et fælles fokus. Samlingsstunden kan ligne børnemøder, hvor børnene har mulighed for at sige noget om reglerne på stuen. Hvordan de synes, tingene skal være. Man kan skrive referat og tage fælles beslutninger.

Information

Samlingsstunden kan bruges til at give informationer til børnene. Det kan virke fantasiforladt og kedeligt, men det kommer jo an på måden, man gør det på, og hvilken slags information man giver. Man kan have et fast punkt om mandagen, hvor man snakker om den forgangne uge. Det er fint at snakke lidt om, hvad vi lavede og hvordan børnene oplevede de forskellige aktiviteter. Så kan man tale om de praktiske ting for den kommende uge. For eksempel kan det handle om en tur eller en aktivitet, man har planlagt. Desuden kan det være ting som en brandøvelse eller at der skal være forældremøde i denne uge. Hvis man illustrerer aktiviteterne ved at sætte billeder op på en ugetavle, kan børnene orientere sig på tavlen i løbet af ugen.

Inspiration

Inspiration er nok en vigtig del af samlingsstunden. Hvis man formår at inspirere børnene på den ene eller anden måde i løbet af samlingen, har man gjort noget vigtigt. Det kan være en fortælling, en lille dramatisering, en af de voksne der fortæller fra sin egen barndom eller simpelthen en god bog, som bliver læst højt med indlevelse. Det stiller sandsynligvis lidt krav til forberedelse, erfaring med hvad der fungerer samt pædagogernes lyst til at udfolde sig. Samtidig er det vigtigt at huske på, at man selv som voksen kan have godt af at opleve et øjeblik inspiration. Enten ved at leve sig ind i en kollegas fortælling eller ved at slippe børnene løs i samlingsstunden.

Voksnes udfoldelse

Vi voksne, som arbejder i børnehaven, er yderst forskellige på alle områder. Når det gælder evnen til at holde 18 børnesind hen i sitrende spænding gennem dramatisering eller fortællekunst, kan vi ligeså godt indse, at det er nogen bedre til end andre. For nogen voksne er fællessamlingen om fredagen med 15 voksne og 50 børn ugens store højdepunkt. Der kan man få levet sine drømme om at spille teater, klovne, spille guitar eller fortælle eventyr ud. Det er uhyre positivt på alle måder, og janteloven må absolut ikke få lov at gælde her. Dyrk de voksnes ønsker om en scene og en mikrofon! Samtidig mener jeg, at alle, der arbejder i en børnehave, bør stå for hele eller dele af samlingen. Her kan man træne vigtige færdigheder i forhold til at kommunikere med børn. Desuden er det god motivation for alle at udfordre grænserne lidt og opleve, at man lykkes. Derfor bør alle have en rolle i samlingsstunden, men den mest usikre og opmærksomhedssky behøver ikke at synge solosang ved fællessamling. Men voksnes iver efter udfoldelse kan sagtens gå galt, som denne praksisfortælling viser:

Jeg var leder i en børnehave med seks stuer, tre vuggestuegrupper og tre børnehavegrupper. Jeg var varm fortæller for fællessamlinger hver fredag, og vi havde mange flotte afslutninger på ugen. En gang lavede jeg en alvorlig fejlbedømmelse, som stadig plager mig. Vi skulle synge "Visen om den uheldige mand" af Torbjørn Egner. Jeg elskede at dramatisere og fik den geniale ide, at jeg først skulle opføre en lille sketch som den uheldige mand. Og så skulle jeg spørge, om de vidste, at der var skrevet en sang om mig. En god ide, men det, jeg gjorde, var at plastre mig ind og tabe nogle metalfade på gulvet i garderoben, før jeg snublende indtog scenen. Spændende og morsomt for børnene over tre, men potentielt frygtindgydende for de mindste. Selvfølgelig begyndte et par af de mindste at græde. Jeg forstod straks fejlen. Desværre var det sådan, at et af børnene var utryk ved mig i lang tid efter. Derfor: Tilpas udtryk og form til dit publikum. Det kan sagtens lade sig gøre at samle børn fra et til seks år, men

-et værktøj du kan bruge

ikke med skramlende lyde og voldsomme udtryk. Men det vidste du sikkert allerede og ryster på hovedet, mens du læser dette? Fint, jeg kan kun være enig og håbe at min kardinalfejl kan være et eksempel på, hvordan man ikke skal gøre.

Børns udfoldelse

På samme måde som vi voksne er børnene yderst forskellige, når det handler om at få opmærksomhed fra en større gruppe. Nogen nyder det i fulde drag og tager gerne ordet i samlingsstunden. Andre forholder sig mere i ro, men følger spændt med i det, der sker. Hverken børn eller voksne skal presses op på en scene, men alle kan samle mod og få en rolle, de kan klare. Det er ikke farligt at gyse lidt. Men barnet har altid det sidste ord. Man skal være forsigtig med, hvad man opfordrer børnene til. Denne historie fra egen praksis illustrerer dette.

Vi skulle spille teater ved en stor forældrefest i en flerkulturel børnehave. Med børn, ansatte, forældre, besteforældre, søskende og så videre var det et publikum på langt over 100 personer. Jeg havde digtet et eventyr sammen med fem af børnene, hvor jeg selv spillede en hovedrolle. Pointen for mig var at skabe tryghed og kunne hjælpe ungerne hvis der skete noget deroppe. Og så var vi alle i samme båd, både inden og bagefter. Fint, men nu var det sådan, at et af børnene stak hovedet ind i salen og fik kolde fødder og scenskræk. Han ville ikke at være med. Det var selvfølgelig helt i orden. Vi måtte bare tilpasse forestillingen lidt hurtigt. Men jeg var bekymret for, hvordan han ville opleve det bagefter. Ville det blive et nederlag, når han sad der i salen og så på? Heldigvis viste det sig, at en af de andre drenge havde løsningen. Han tog den svære rolle og gav sin egen mindre rolle til kammeraten med nerver. Så var alt i skønneste orden, og vi fik stort bifald. Selv blev jeg bekræftet i, at børnene tog sig af hinanden. Jeg lærte tilmed, at man skal være forsigtig med, hvad man opfordrer ungerne til, når man lokker dem op på en scene.

Temaarbejde - Læring

Samlingsstunden er en glimrende anledning til at beskæftige sig med temaarbejde. Ved at snakke om, vise frem, lytte til og fortælle om kan temaet lettere forankres i hele børnegruppen, så de tager det med sig ud på legepladsen, hvor den virkelige læring foregår. En sådan tankegang gør det jo også lettere at planlægge samlingsstunder frem i tid. Så snart man kender aktivitetsplanen, kan man begynde at forberede samlinger langt frem i tid.

Afslutning

Jeg er, som det sikkert fremgår af denne artikel, en stor tilhænger af daglige samlinger på stuerne og fællessamlinger for eksempel om fredagen. Der ligger et så utrolig stort positivt potentiale i samlingsstunden, og det er en skæg del af arbejdet i børnehaven. Gode samlinger giver børn og voksne inspiration, livsglæde og motivation for leg og læring i børnehaven. God samling!